

Whitepaper

Inzicht in ondermijning met behulp van data

Grip op een groeiend probleem

Inhoud

Inleiding	3
Leeswijzer	4
Datagedreven werken	5
Data-analyse	6
Grip, integraal werken en voorspellen	9
Inzicht leidt tot grip	9
Een gezamenlijke aanpak bewerkstelligen	10
Praktijkvoorbeeld	10
Preventie door predictive analytics	11
Informatieproducten: strategisch, tactisch of operationeel	12
Strategisch niveau	12
Tactisch niveau	13
Operationeel niveau	14
Praktijkvoorbeeld	16
Stappenplan	17
Verder met Van Dam Datapartners	18

Inleiding

Ondermijning is een hot topic in Nederland, zowel bij de nationale als lokale overheid. Er wordt ingezet op bewustwording met campagnes en er wordt zelfstandig beleid opgesteld. Daarnaast wordt er steeds meer samengewerkt tussen bijvoorbeeld de wetenschap, gemeenten, politie, Regionale Informatie en Expertise Centra, Justitie en de Belastingdienst. Ook is er veel aandacht voor ondermijning vanuit de media. Ondermijning is in feite het nadelige gevolg van georganiseerde criminaliteit, waarbij er sprake is van de aantasting van onze democratische rechtsstaat. Kenmerken van ondermijning zijn: vermenging van de onderwereld met de bovenwereld; veel (onderling) geweld, intimidatie en bedreiging; grote hoeveelheid crimineel vermogen in omloop; corruptie en infiltratie en fluïde netwerken.

Al in de jaren '80 werd gesproken over het gevaar van georganiseerde criminaliteit voor de Nederlandse samenleving (zie de kabinetsnota Samenleving en criminaliteit¹). Hierbij lag de primaire verantwoordelijkheid voor de bestrijding van georganiseerde criminaliteit bij politie en/of justitie. Een parlementair onderzoek door de Commissie Van Traa in de jaren '90 bracht hier verandering in.²

In dit onderzoek stond de vraag centraal in welke mate de bovenwereld verweven is met de onderwereld. Bevindingen uit dit parlementaire onderzoek hebben ertoe geleid dat overheden een steeds centralere rol hebben gekregen bij de aanpak van deze vorm van (ondermijnende) criminaliteit.

Sindsdien is ook het idee gegroeid dat de aanpak van deze vorm van criminaliteit niet enkel een taak is van politie en justitie. Een gezamenlijke aanpak met gemeenten is nodig. Sinds de jaren '90 is daarom op nationaal niveau gewerkt aan wetgeving en beleid rondom de aanpak van georganiseerde criminaliteit, op basis waarvan lokale interventiestrategieën konden worden ontwikkeld. Vanaf 2007 is het balletje écht gaan rollen: het programma Versterking aanpak georganiseerde misdaad werd opgetuigd, de ambities van het versterkingsprogramma voor de bestuurlijke aanpak werden uitgewerkt en regionale informatie- en expertisecentra (RIEC) werden opgezet.

Inhoudelijk ligt de focus binnen de aanpak van ondermijnende criminaliteit op nationaal niveau door de RIEC's en het Landelijke Informatie en Expertisecentrum (LIEC) momenteel op een vijftal thema's: de georganiseerde hennepsteelt, mensenhandel- en smokkel, criminele motorbendes, misbruik en fraude binnen de vastgoedsector en witwassen en daaraan gerelateerde vormen van financieel-economische criminaliteit (Bron: RIEC).

¹ De nota is vindbaar via: <https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/616>

² Meer over dit onderzoek lees je hier: https://www.parlement.com/id/vh8lnhrpmxw6/parlementaire_enquete_opsporingsmethoden

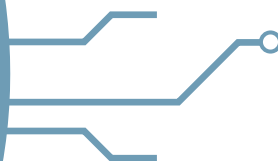

Om een goede invulling te geven aan de verschillende thema's is een goede informatievoorziening essentieel. De rol van gemeenten in de aanpak van ondermijning is de laatste steeds groter en belangrijker geworden. Zij zijn dan ook regelmatig op zoek naar innovatieve manieren om dit zo effectief en efficiënt mogelijk aan te pakken. Om deze reden zijn de ogen steeds meer gericht op een datagedreven aanpak van ondermijning.

Op basis van een goede informatiepositie kunnen gemeenten ervoor zorgen dat ze als spin in het web een meer betrouwbare positie krijgen in de samenwerking met (keten)partners, terwijl ze ook profiteren van de voordelen voor de uitvoering van hun eigen beleid.

Leeswijzer

In dit whitepaper bespreken we hoe je met behulp van data meer inzicht kan krijgen in ondermijning binnen de gemeente. Wat houdt een datagedreven aanpak in? Wat levert dit de gemeente (mogelijk) op? En hoe pak je datagedreven werken als gemeente aan?

Datagedreven werken

Datagedreven werken wil zeggen dat beslissingen en beleid worden gebaseerd op gegevens, dus op basis van feiten en cijfers. Het doel is om met kennis van zaken beslissingen te nemen, in plaats van enkel af te gaan op ervaring en/of onderbuikgevoelens. Binnen een datagedreven aanpak wordt gekeken in hoeverre de subjectieve ervaringen van professionals aangevuld kunnen worden met objectieve informatie in de vorm van cijfermatige gegevens.

Datagedreven werken is niet hetzelfde als informatiegestuurd werken. Dat zien we terug in het onderscheid tussen data. Informatie is data die op zodanige manier is geordend dat er betekenis aan kan worden gegeven. Kennis is informatie die kan worden geduid, omdat je weet wat de informatie betekent.

Informatiegestuurd werken is een onderdeel van datagedreven werken, al is datagedreven werken breder. Datagedreven werken is organisatiebreed op zo'n manier bezig zijn met data, dat deze data gebruikt kunnen worden om veranderingen in gang te zetten. Feiten vormen de basis van veranderingen.

Je kunt vooraf niet voorspellen tot welke veranderingen de feiten zullen leiden. Dit is anders dan bij informatiegestuurd werken waarbij juist de uitkomsten/verwachtingen leidend zijn voor de te gebruiken data.

Door data te analyseren, kan bruikbare informatie worden gegenereerd over ondermijnende activiteiten. Deze informatie kan vervolgens als input gebruikt worden voor overheidsbeleid en voor de dagelijkse operationeel-tactische uitvoering van dit beleid. Een concreet voorbeeld van deze aanpak is bijvoorbeeld de wijkgerichte aanpak, waarbij beleid op basis van data-analyse toe wordt gespist op specifieke wijken.

Er zijn meerdere openbare bronnen rondom het thema ondermijning, die gebruikt kunnen worden voor een eerste situatieschets.

Denk bijvoorbeeld aan:

- Data van de politie (misdrijven en aangiften, soorten misdrijven, geregistreerde overlast, politieprestaties);
- Data van het CBS (o.a. misdrijven, leefbaarheid en overlast, veiligheidsbeleving);
- Dashboard 'Zicht op ondermijning' (o.a. witwasindicatoren, leegstand, hennepkwekerijen)³;
- Het dashboard Openbare Orde en Veiligheid op waarstaatjegemeente.nl (o.a. leefbaarheid, drugsdelicten, mensensmokkel).

Hiermee kunnen vragen worden beantwoord als: wat voor soort incidenten vinden er plaats? Waar vinden deze plaats? En hoe veilig voelen de inwoners zich hier? Bovendien kan een benchmark tussen verschillende gemeenten worden gemaakt.

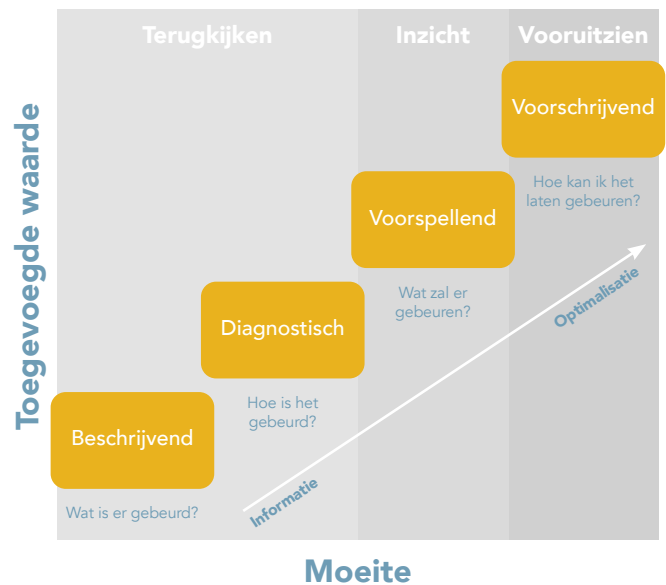
Door openbare data te verrijken met eigen data, bijvoorbeeld vanuit eigen registratiesystemen, en ook van de betrokken externe partners, kan er een gedetailleerder beeld gegeven worden van de ondermijnende activiteiten binnen de gemeente.

Voorbeelden van deze eigen data zijn:

- De BRP (Basisregistratie Personen);
- De BAG (Basisregistraties Adressen en Gebouwen);
- De BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie);
- De WOZ (Basisregistratie Waardering Onroerende Zaken);
- De BRO (Basisregistratie Ondergrond);

Data-analyse

Het model van Gartner, het Analytics Groeimodel, geeft een voorbeeld op welke manier er een data-analyse uitgevoerd kan worden. Dit model geeft duidelijk weer welke soorten analyses er zijn.

Er worden in dit model vier soorten analyses beschreven; een beschrijvende analyse, diagnostische analyse, voorspellende analyse en voorschrijvende analyse. Hoe hoger je op de Gartner-ladder komt, hoe hoger de toegevoegde waarde van het type data-analyse dat je toepast. Tegenover deze hogere toegevoegde waarde staat ook een grotere hoeveelheid moeite die het kost om het type data-analyse toe te passen. Hieronder lichten we de verschillende fases toe, beschrijven we hoe deze van toepassing zouden kunnen zijn op het gebied van ondermijning en bespreken we de voordelen.

³ Dit dashboard is te bekijken via: <https://www.zichtopondermijning.nl/>

- **Fase 1: De beschrijvende analyse**

De beschrijvende analyse vormt de basis van de andere analysevormen. In deze fase draait het om het verzamelen van gegevens met betrekking tot criminele activiteiten. Denk hierbij aan het aantal geregistreerde criminele incidenten per wijk, demografische gegevens van verdachten, hotspots van criminele activiteiten en de meldingen door inwoners. Door deze gegevens te analyseren wordt er een beeld gecreëerd hoe groot de problematiek is binnen een gemeente, een eerste situatieschets. Met dit type onderzoek kun je wat-, waar-, wanneer- en hoe-vragen beantwoorden, maar geen waarom-vragen. Dat kan in sommige gevallen als een nadeel beschouwd worden.

- **Fase 2: De diagnostische analyse**

Na het beeld te hebben gecreëerd van de huidige situatie, volgt de verdieping hierop. De diagnostische analyse wordt ingezet om patronen en trends in de bestaande gegevens te identificeren en om te kunnen begrijpen waarom bepaalde criminele activiteiten plaatsvinden. Hier kunnen sociale en economische factoren aan worden toegevoegd zoals armoede en werkloosheid. Een voorbeeld van een diagnostische analyse is het kunnen ontdekken van verbanden tussen drugscriminaliteit en bepaalde demografische kenmerken van een wijk. Uit onderzoek is bijvoorbeeld gebleken dat er een samenhang is tussen geslacht en leeftijd en de kans op het crimineel gedrag. Een dergelijke analyse kan die mogelijke samenhang bevestigen.

- **Fase 3: De voorspellende analyse**

Op basis van de bovengenoemde inzichten, kunnen er voorspellende modellen worden ontwikkeld die zich richten op het voorspellen van toekomstige criminele activiteiten. In deze modellen wordt er gebruikgemaakt van geavanceerde algoritmen en machine learning-technieken om te kunnen voorspellen waar en wanneer bepaalde vormen van ondermijning mogelijk zullen plaatsvinden. Een voorbeeld van een voorspellende analyse is het gebruik van historische gegevens over criminaliteit en demografische ontwikkelingen om te voorspellen welke wijken een verhoogd risico lopen op drugshandel tijdens bepaalde periodes van het jaar. Als bijvoorbeeld uit data uit het verleden blijkt dat personen met een bepaalde leeftijd, geslacht en afkomst hoog genoteerd stonden in de criminaliteitscijfers als verdachten, en dat die in bepaalde wijken in toenemende mate worden waargenomen, dan kan dat mogelijk duiden op een verhoogd risico op criminele activiteiten in die wijken.

- **Fase 4: De voorschrijvende analyse**

Op het vierde niveau kan er een voorschrijvende analyse worden gemaakt om aanbevelingen op te stellen voor interventies en maatregelen om ondermijning aan te kunnen pakken en te kunnen voorkomen. Deze analyse combineert de inzichten uit de voorgaande fases om te bepalen welke acties het meest effectief zullen zijn in het verminderen van criminele activiteiten en het versterken van de weerbaarheid van de gemeenschap tegen ondermijnende invloeden. Een voorbeeld hiervan is het identificeren van gebieden waar extra politie- en handhavings-surveillances nodig zijn op basis van voorspellende modellen, het implementeren van preventieprogramma's gericht op risicogroepen en het versterken van samenwerking tussen verschillende overheidsinstanties en belanghebbenden om een gecoördineerde aanpak van ondermijning te kunnen waarborgen.

Wat jammer is, is dat de meeste Business Intelligence blijft steken in het rapporteren van historische gegevens (de beschrijvende fase). Er zijn hier verschillende redenen voor:

1. **Complexiteit van gegevens:** diagnostische analyse vereist een diepgaand begrip van de gegevens en de onderliggende bedrijfsprocessen. Vaak zijn de gegevenscomplexiteit en de verscheidenheid aan bronnen een uitdaging voor organisaties. Het vergt tijd en moeite om deze gegevens te verzamelen, te integreren en te structureren.
2. **Technische beperkingen:** traditionele BI-tools zijn vaak gericht op rapportage en visualisatie van historische gegevens. Ze zijn mogelijk niet geschikt voor geavanceerde analyses zoals voorspellende of adviserende modellen. Organisaties moeten investeren in geavanceerde analysetools en technologieën om verder te gaan dan diagnostische analyse.
3. **Cultuur en mindset:** veel organisaties zijn gewend aan het rapporteren van KPI's en historische gegevens. Ze missen soms de motivatie om verder te gaan dan diagnostische analyse. Een cultuur van datagedreven besluitvorming en een mindset die gericht is op innovatie zijn essentieel om voorbij diagnostische analyse te gaan.
4. **Tijd en middelen:** het uitvoeren van voorspellende of adviserende analyses vergt meer tijd en middelen dan diagnostische analyse. Organisaties moeten investeren in training, personeel en infrastructuur om deze geavanceerde analyses uit te voeren.
5. **Gebrek aan expertise:** het ontbreken van gespecialiseerde data-analisten, data scientists en domeinexperts kan een obstakel vormen. Deze professionals zijn nodig om complexe analyses uit te voeren en waardevolle inzichten te genereren.

Om voorbij diagnostische analyse te gaan, moeten organisaties dus investeren in geavanceerde technologieën, een datagedreven cultuur bevorderen en de juiste expertise aantrekken. Op die manier kunnen ze waardevolle inzichten verkrijgen en betere beslissingen nemen op basis van data.

Grip, integraal werken en voorspellen

Het implementeren van datagedreven werken vraagt capaciteit van zowel de gemeenten zelf als van ketenpartners (politie, RIEC etc.). Vanuit veel gemeenten wordt intern en extern flink geïnvesteerd in het creëren van draagvlak op het thema ondermijning. Er moeten afspraken worden gemaakt met betrekking tot privacy, door bijvoorbeeld het opstellen van een convenant voor het uitwisselen van informatie. Daarnaast is het ook verstandig te investeren in het aanleggen dan wel verbeteren van (bestaande) registratiesystemen. Als er incorrect of onvolledig wordt geregistreerd, is het lastig om betrouwbaar lokale conclusies te kunnen trekken. Het kost bovendien tijd om een goed informatieproduct te ontwikkelen. Het moet voor zowel de gemeenten als voor de ketenpartners duidelijk zijn wat de voordelen zijn van een datagedreven aanpak. In dit hoofdstuk staan wij daarom stil bij de redenen waarom men juist de moeite zou moeten nemen hierin te investeren.

Inzicht leidt tot grip

Een belangrijke reden om te starten met een datagedreven aanpak is het vergaren van inzicht in (objectieve én subjectieve) veiligheid. Op basis van inzichten kan beleid worden aangescherpt of aangevuld. Zo krijg je grip op de situatie en kun je beter veranderingen of verbeteringen realiseren. Bovendien kunnen er prioriteiten worden aangebracht: waar moeten gemeenten zich nu en in de toekomst op focussen? Het biedt ook een verantwoordingsinstrument om interventies te staken of juist voort te zetten.

Vragen die hierbij beantwoord worden, zijn onder andere: waar vinden incidenten plaats (bijvoorbeeld in welke wijk)? Wat zijn persoonskenmerken van de daders en slachtoffers, en is dit door de loop van de jaren veranderd? Dalen de criminaliteitscijfers, nadat gestart is met Pilot X? Aanvullend zijn leefbaarheids- en veiligheidsgevoelens interessant om te betrekken in de data-analyses.

Want een wijk kan nog zo veilig zijn, als deze niet als leefbaar wordt ervaren, zal de gemeente hiermee aan de slag moeten. Om dit te kunnen bewerkstelligen, is een goede registratie van de verzamelde data van belang.

Praktijkvoorbeeld

Gemeenten krijgen via verschillende kanalen signalen binnen over ondermijnende praktijken. E-mails van oplettende buurtbewoners, berichten via meldpunten zoals Meld Misdaad Anoniem, opvallende zaken uit vergunningsaanvragen en ook observaties van boa's tijdens hun diensten. Niet ieder signaal is even urgent om op te volgen. Hierin een afweging maken kan met een signaleringstool makkelijker worden gemaakt.

Met een signaleringstool wordt ieder binnengekomen signaal automatisch onder de loep genomen. Op basis van de gezamenlijk bepaalde criteria, wordt bepaald of het signaal urgent genoeg is om op te pakken door de gemeente, of dat een regionale aanpak met ketenpartners gewenst is. Ook kunnen de resultaten van de privacy-checks volgens het privacyprotocol toegevoegd worden aan de signaleringstool. De tool doorloopt zo een stappenplan voor een binnengekomen signaal en kan ook gebruikt worden om verantwoording af te leggen over de genomen stappen.

Een gezamenlijke aanpak bewerkstelligen

Door meerdere bronnen te combineren komen zaken aan het licht die anders verborgen blijven, bijvoorbeeld met betrekking tot adresfraude. Door de kennis die elke ketenpartner afzonderlijk heeft te combineren, wordt domeinoverstijgend inzicht verkregen. Bijvoorbeeld door verleende vergunningen te vergelijken met de informatie die door de boa's op dat adres verzameld worden. Of door te bekijken of er sprake is van zorgfraude. Hiervoor moet de link gemaakt worden met het Sociaal Domein. Dit stimuleert efficiënte samenwerking tussen interne afdelingen én externe partners.

Intern kan, sinds de decentralisaties in 2015, in ieder geval samengewerkt worden op het gebied van Jeugd, Wmo en Participatie. We zien dat in de volgende samenwerkingsmogelijkheden:

- Vergunningverlening (denk aan Wet Bibob)
- Wonen (denk aan adres- en woonfraude)
- Natuur en milieu (denk aan drugsdumpingen)
- Volksgezondheid
- Economische zaken (ondernemers en witwassen)
- Toezicht en Handhaving

Ook met externe ketenpartners kan worden samengewerkt. Denk hierbij aan stakeholders als:

- Politie
- FIOD
- RIEC
- Veiligheidsregio
- UWV
- Reclassering
- Belastingdienst
- Kadaster
- Openbaar ministerie
- SVB
- Woningcorporaties
- Energiemaatschappijen
- Scholen

Uiteraard dient hierbij rekening gehouden te worden met convenanten, samenwerkingsovereenkomsten of het delen van informatie binnen de kaders van de wet.

Preventie door predictive analytics

Naast inzicht in de huidige stand van zaken en het verklaren van gebeurtenissen, wil je er als gemeente naartoe werken om accurate voorspellingen te kunnen doen. Op basis van deze voorspellingen wordt duidelijk wat er mogelijk te gebeuren staat. Hierdoor kunnen gemeenten preventief acteren, in plaats van enkel reageren.

Neem als voorbeeld de illegale hennepcultuur. Vragen die hierbij relevant zijn, zijn onder andere: wat kenmerkt locaties van kwekerijen qua omgeving, gebouw etc.? Welke signalen zijn bij de opgerolde kwekerijen het allereerst bekend en bij welke ketenpartner komt deze informatie (het eerst) binnen? En wat heeft ervoor gezorgd dat de kwekerij is ontdekt? Door het herkennen van patronen en het inzichtelijk maken van trends kunnen (plaatselijke) campagnes worden uitgerold (bijvoorbeeld om de meldingsbereidheid te vergroten of om mensen te wijzen op het belang van brandveiligheid), kunnen effectievere controles worden ingezet en worden de juiste partners in een vroeger stadium betrokken.

De aanpak ondermijning vindt inmiddels plaats door heel Nederland en veelal op een integrale wijze, zoals ook blijkt uit onderstaande artikelen:

Gepubliceerd op 15 maart 2024

Bestuurders van de Drentse gemeenten, waterschappen en de provincie hebben begin 2024 hun handtekening gezet onder de Drentse Aanpak Ondermijning. Ze gaan op het gebied van ondermijning nauw samenwerken en aan de slag met 28 ambities op het gebied van bewustwording, informatiepositie, regelgeving, weerbaarheid en communicatie.

Gemeente wil 'crimineel woninggebruik' sneller tegengaan door nieuwe samenwerking

11 december 2023, 21:36 uur · Aangepast 13 december 2023, 10:04 uur · Door ATS

De gemeente slaat de handen ineen met maar liefst dertien partners om 'crimineel woongebruik' sneller tegen te gaan en daardoor meer ruimte te maken voor woningzoekenden. De gemeente hoopt met de samenwerking criminelen uit wijken te halen en de overlast die zij veroorzaken terug te dringen.

Samen sterk tegen georganiseerde criminaliteit

6 november 2023 om 15:30

Voorlezen Maatschappelijk

VEENENDAAL De week van 30 oktober tot en met 5 november stond geheel in het teken van de strijd tegen georganiseerde criminaliteit. Op verschillende manieren besteedden de politie, het Openbaar Ministerie (OM), de gemeenten Veenendaal, Rhenen, Wijk bij Duurstede, Renswoude en Utrechtse Heuvelrug, het Regionale Informatie- en Expertisecentrum (RIEC), de Belastingdienst, UWV en het Platform Veilig Ondernemen (PVO) gezamenlijk extra aandacht aan het onderwerp ondermijning.

NOS Nieuws · Vrijdag 10 maart 2023, 18:00

Groningse burgemeesters slaan handen ineen tegen ondermijnende criminaliteit

Burgemeesters van gemeenten in Groningen gaan samenwerken om ondermijnende criminaliteit in hun provincie te bestrijden. De bestuurders vinden dat het onderwerp meer prioriteit verdient.

Informatieproducten: strategisch, tactisch of operationeel

De resultaten van de data-analyses worden veelal weergegeven middels informatieproducten, bijvoorbeeld in de vorm van een rapportage, dashboard of onderzoeksverslag. Je kunt de resultaten en inzichten weergeven op drie niveaus: het strategische, tactische en/of operationele niveau. In dit hoofdstuk bespreken we enkele voorbeelden van informatieproducten per niveau, omdat er doorgaans per niveau een andere informatiebehoefte ligt.

Strategisch niveau

Wat is het strategisch niveau?

In brede zin wordt op strategisch niveau een toekomstvisie voor de lange termijn opgesteld, waarbij ambities en doelen op hoofdlijnen worden geformuleerd. Bij het ontwikkelen van een toekomstvisie worden bestuurlijke prioriteiten aangebracht. Afhankelijk van de ambitie, worden prestatie-indicatoren bepaald om de voortgang te kunnen monitoren.

Beschikbare informatieproducten

Bij een datagedreven aanpak worden ambities bepaald aan de hand van data. Denk bijvoorbeeld aan data over verschillende vormen van ondermijnende criminaliteit die binnen de gemeente te zien zijn. Met behulp van actuele gegevens, trends en prognoses kan een inschatting worden gemaakt van waar de prioriteiten van een gemeente zouden moeten liggen. Ook kan naderhand nagegaan worden of de geformuleerde ambities zijn waargemaakt.

Om te monitoren of de ambities worden waargemaakt en in welk tempo, kan een managementrapportage van pas komen. Deze kan zowel in de vorm van een klassieke rapportage als in de vorm van een real-time dashboard worden opgeleverd.

Wie is de eindgebruiker?

De eindgebruikers zijn bijvoorbeeld de gemeenteraad, het college van B&W (het gemeentebestuur), de directie van een gemeente en eventuele ketenpartners.

Tactisch niveau

Wat is het tactisch niveau?

De ambities op strategisch niveau bepalen welke focus aangebracht wordt door de ambtenaren op de betrokken dossiers. Dit wordt ook wel het tactisch niveau genoemd. Op dit niveau worden kortetermijndoelen bepaald (circa 4-5 jaar vooruit), aan de hand van meer gedetailleerde cijfers. Bovendien wordt ambtelijk uitgedacht hoe deze doelen bereikt kunnen worden. Welke inzet is waar gewenst? En voor hoe lang? Op basis van analyses kan bovendien worden bepaald waar moet worden bijgestuurd om doelen te behalen.

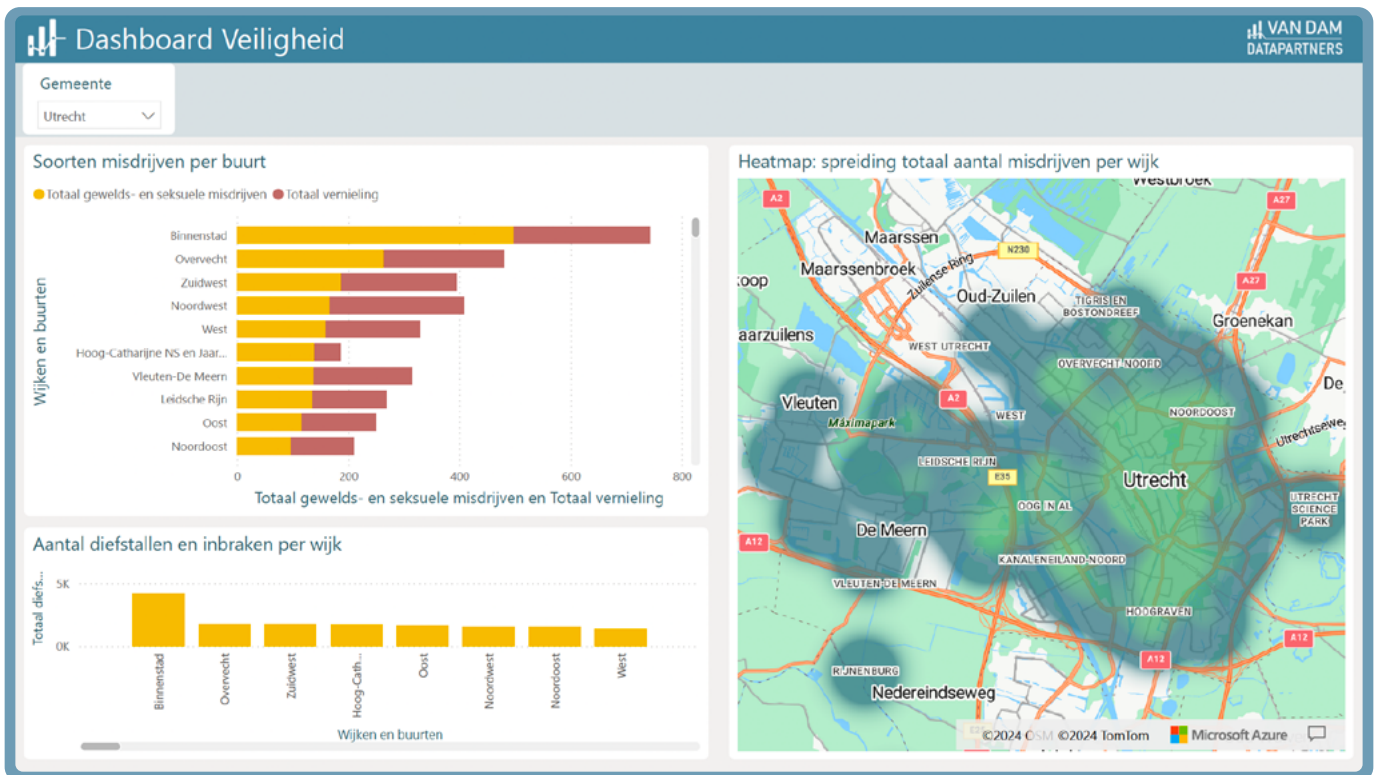
Beschikbare informatieproducten

Inzicht in de huidige situatie (en daarmee grip op het behalen van de geformuleerde ambities) kan onder meer verkregen worden uit een dashboard. Hierin staat bijvoorbeeld informatie over (soorten) incidenten en meldingen, maar bijvoorbeeld ook over demografie, vastgoed en zorgafname in de gemeente. Juist door deze gegevens te combineren, komen zaken aan het licht die eerder verborgen bleven. Denk hierbij ook aan het creëren van inzicht door indicatorensets op risicovolle locaties in het kader van ondermijning op bijvoorbeeld bedrijventerreinen, het buitengebied en winkelgebieden. Idealiter worden gemeentelijke data gecombineerd met externe gegevens, zoals gegevens van de politie en de Kamer van Koophandel.

Informatieproducten als een dashboard kunnen zowel compact als zeer uitgebreid zijn, bijvoorbeeld met pagina's over specifieke soorten delicten, soorten verdachten of soorten slachtoffers. Of informatie op wijkniveau, waarbij stapeling van zorg- én veiligheidsmeldingen inzichtelijk wordt gemaakt. De basis bevat in ieder geval informatie over incidenten; soorten incidenten, locaties en tijdstippen.

Wie is de eindgebruiker?

De eindgebruikers zijn bijvoorbeeld beleidsmedewerkers Openbare Orde en Veiligheid, projectleiders ondermijning en beleidsmedewerkers bij externe partners.

Operationeel niveau

Wat is het operationeel niveau?

De sturing vanuit beleid is van belang voor het operationeel niveau. Op basis van informatie op tactisch niveau kan bijvoorbeeld de inzet van de boa's aan worden gepast naar de huidige en toekomstige behoefte. Of kunnen controles door toezichthouders specifiek daar ingezet worden waar risico's zijn of worden verwacht.

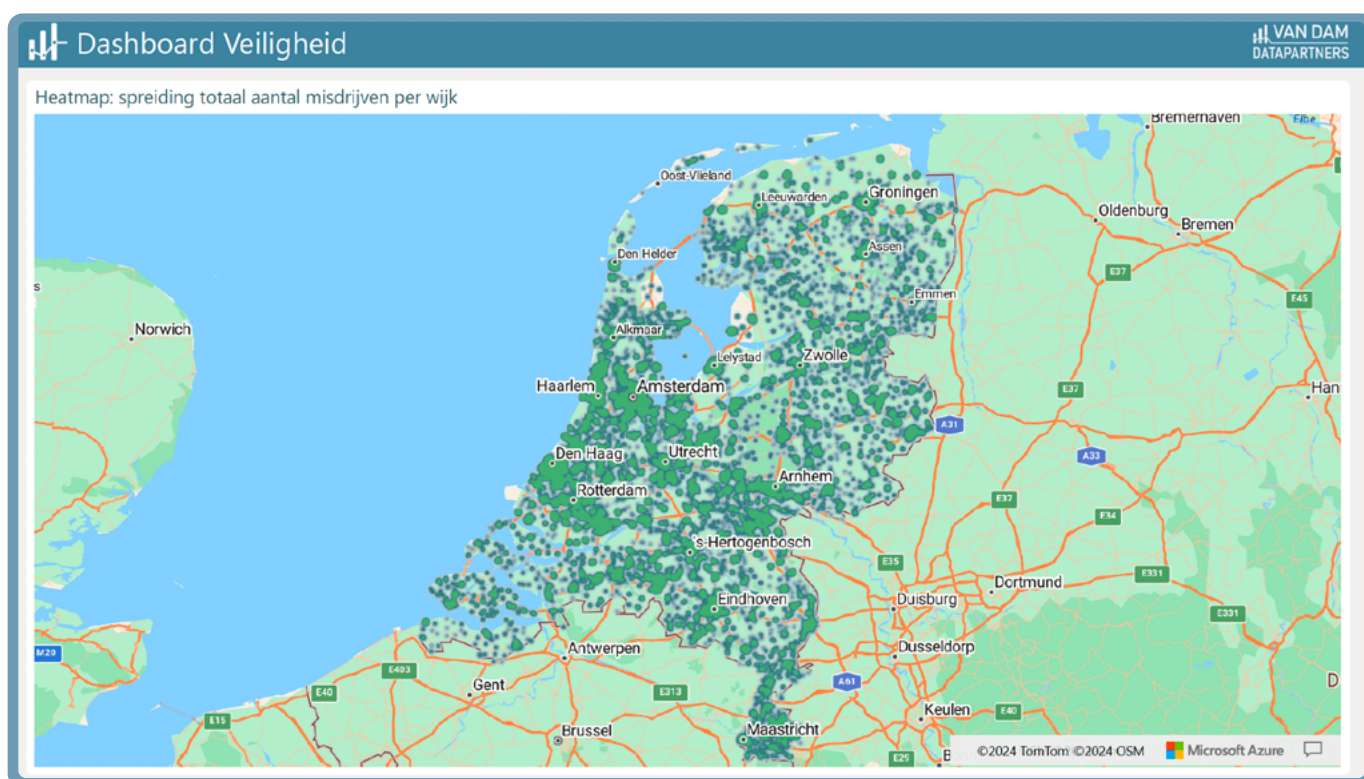
Beschikbare informatieproducten

Het is voor medewerkers op operationeel niveau met name van belang wat er speelt op dit moment. Denk bijvoorbeeld aan informatie over de workload, prioritering in werkgebied of systemen om samenwerking tussen professionals in het veld te vergemakkelijken. Een voorbeeld hiervan is het Veiligheidsinformatieknoppunt, waarin onder meer informatie wordt gekoppeld uit

registratiesystemen van de gemeente én van ketenpartners. Doel hiervan is dat operationele medewerkers zien in hoeverre inwoners bekend zijn bij andere organisaties.

Wie is de eindgebruiker?

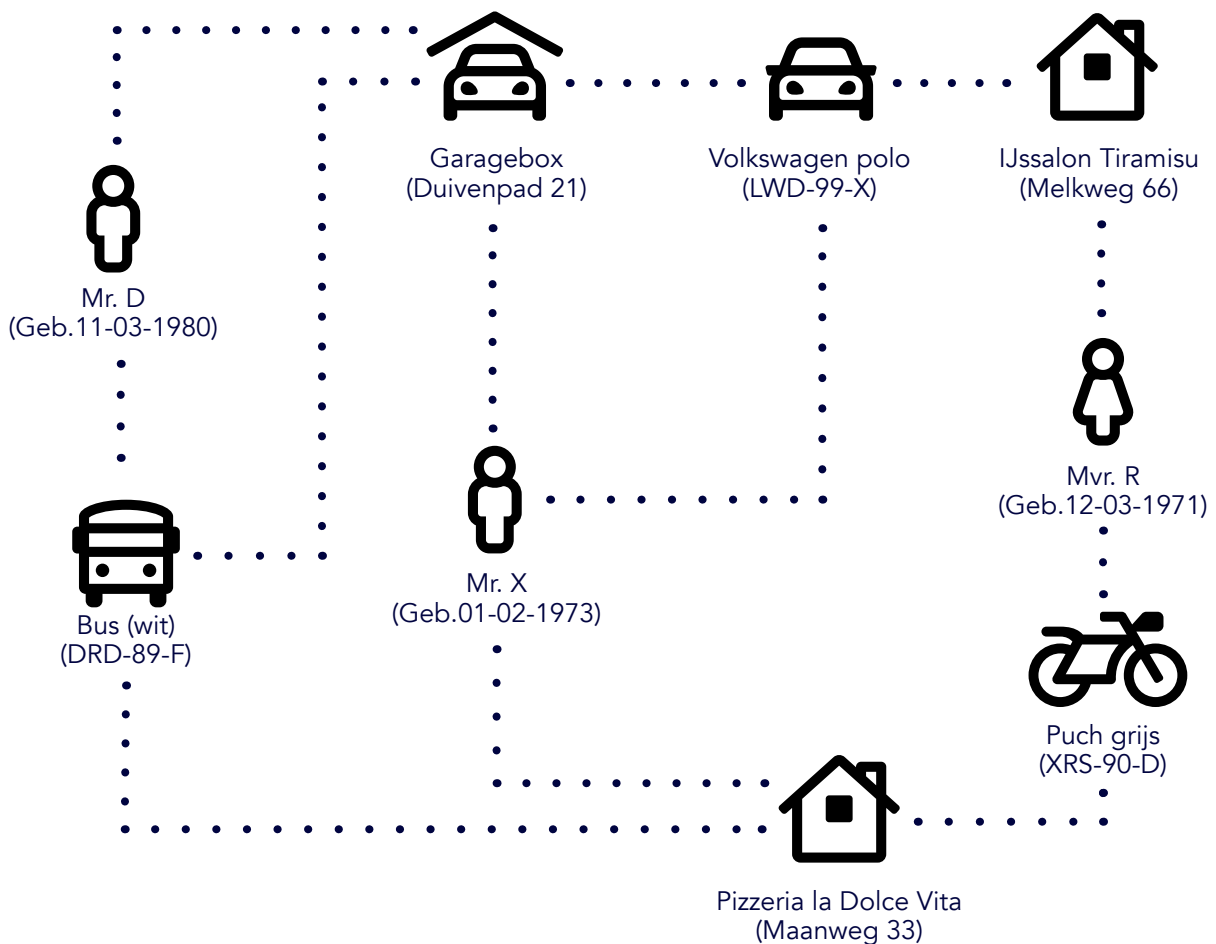
De eindgebruikers zijn medewerkers in uitvoerende functies, zoals vergunningverleners en boa's.

Praktijkvoorbeeld

Om de verbinding tussen verschillende bij de gemeente bekende casussen inzichtelijk te maken is een Netwerkanalyse toegepast. Met een netwerkanalyse geef je de connectie tussen de verschillende subjecten en onderdelen van een casus weer. Alle onderdelen van een casus, zoals subjecten, locaties, voertuigen (met kenteken), panden en voertuigeigenaren worden met elkaar

verbonden. Op deze manier kunnen onderlinge verbanden binnen én buiten casussen worden opgespoord. Bepaalde voertuigen zouden op verschillende locaties terug kunnen komen. Met een netwerkanalyse maak je deze verbanden inzichtelijk. Zo kan een adres verbonden zijn met meerdere adressen waar zich criminele en ondermijnende zaken afspelen.

Stappenplan

Om aan de slag te gaan met een datagedreven aanpak van ondermijning is het raadzaam een aantal stappen te doorlopen. De onderstaande stappen zijn niet uitputtend, maar vormen wel grotendeels de kern om te komen tot een

datagedreven aanpak. Uiteindelijk komt er ook maatwerk bij kijken. Op basis van de behoefte zal er een roadmap gemaakt worden die concreet de benodigde stappen beschrijft om te komen tot het gewenste doel.

- 1 Informatiebehoefte**

Haal de informatiebehoefte op:

 - Wat zijn onze wettelijke verplichtingen?
 - Welke informatie hebben medewerkers nodig? En met welke regelmaat?
- 2 Bronnen**

Inventiseer mogelijke databronnen:

 - Welke gegevens heb ik?
 - Welke gegevens heb ik (nog) niet?
 - Welke gegevens moet je met elkaar verbinden?
- 3 Multidisciplinair**

Stel een multidisciplinair team samen:

 - Welke stakeholders zijn er?
 - Wie betrekken we in een gezamenlijke aanpak?
- 4 Randvoorwaarden**

Stel randvoorwaarden vast, bijvoorbeeld:

 - Tijdige en volledige aanlevering van gegevens
 - Afspraken over privacy
- 5 Analyseren**

Analyseer de gegevens

 - Wat is de kwaliteit van de gegevens?
 - Wat laten de gegevens zien?
- 6 Rapporteren**

Rapporteren

 - Wat zijn de belangrijkste conclusies?
 - Welke adviezen vloeien uit de resultaten voort?
 - Wat gaan we doen om deze adviezen op te volgen?
- 7 Terugkoppeling**

Terugkoppeling:

 - Evaluatie
 - Welke gegevens ontbreken nog?
 - Welke registraties zijn kwalitatief onvoldoende?

Verder met Van Dam Datapartners

Van Dam Datapartners helpt gemeenten om datagedreven te werken aan ondermijning. Onze adviseurs treden op als sparringpartner tussen beleid, uitvoering en IT. Wij zorgen ervoor dat gemeenten gaan van datachaos, naar continu toegevoegde waarde creëren voor inwoners en ondernemers. We ondersteunen gemeenten bij het ontwikkelen van praktische informatieoplossingen met behulp van de eigen systemen. De beleidsvraag verbinden we aan praktische dataoplossingen en informatieproducten, waardoor gebruikers niet meer handelen op basis van onderbuikgevoel, maar met behulp van informatie en kennis. Belangrijk uitgangspunt is dat de behoefte van de opdrachtgever centraal staat.

Wil je op basis van ons whitepaper een impuls geven aan jouw datagedreven aanpak van ondermijning?

Wij staan je graag te woord! Neem contact op met onze Senior Adviseur **Sharona Jansen** of onze Senior Adviseur **Ron Postuma**

The logo for Van Dam Data Partners features a stylized bar chart with three bars of increasing height on the left, followed by a line graph with three data points connected by lines. The text "VAN DAM" is positioned above a horizontal line, and "DATAPARTNERS" is positioned below it, both in a blue, sans-serif font.

VAN DAM
DATAPARTNERS

